

Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi C-637/17

Cogeco Communications Inc.

versus

Sport TV Portugal SA jt

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Tribunal Judicial da Comarca de Lisboa)

Euroopa Kohtu (teine koda) 28. märtsi 2019. aasta otsus

Eelotsusetaotlus – ELTL artikkel 102 – Võrdväarsuse ja tõhususe põhimõte –
Direktiiv 2014/104/EL – Artikli 9 lõige 1 – Artikli 10 lõiked 2–4 – Artiklid 21 ja 22 –
Liikmesriikide õiguse kohased kahju hüvitamise hagid liikmesriikide ja Euroopa Liidu
konkurentsioiguse sätete rikkumise korral – Liikmesriigi otsuste mõju – Aegumistähtajad –
Ülevõtmine – Ajaline kohaldatavus

1. *Konkurents – Liidu eeskirjad – Kohaldamine liikmesriigi kohtute poolt – Sellise kahju hüvitamise hagi, mis on tekkinud konkurentsieeskirjade rikkumise tõttu – Direktiiv 2014/104 – Ülevõtmine – Ratione temporis kohaldamisala (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/104, artiklid 21 ja 22)*

(vt punktid 25–30)

2. *Eelotsuse küsimused – Euroopa Kohtu pädevus – Liidu õiguse asjakohaste sätete väljaselgitamine – Küsimuste ümbersõnastamine (ELTL artikkel 267)*

(vt punkt 35)

3. *Turgu valitsev seisund – Kuritarvitamine – Keeld – Vahetu õigusmõju – Isiku õigus nõuda tekitatud kahju hüvitamist – Teostamise kord – Põhjuslik seos – Riigisisese õiguse kohaldamine – Tingimused – Liidu õigusega antud õiguse teostamise korra ja riigisisese õiguskorraga antud õiguse teostamise korra võrdväarsuse põhimõtte järgimine – Liidu õiguse tõhususe põhimõtte järgimine (ELTL artikkel 102)*

(vt punktid 38–44)

4. *Turgu valitsev seisund – Kuritarvitamine – Keeld – Vahetu õigusmõju – Isiku õigus nõuda tekitatud kahju hüvitamist – Teostamise kord – Aegumistähtajad – Riigisisenesed*

õigusnormid, milles on ette nähtud kolmeaastane aegumistähtaeg ilma peatamise või katkestamise võimaluseta – Lubamatus (ELTL artikkel 102)

(vt punktid 45–55)

5. *Eelotsuse küsimused – Euroopa Kohtu pädevus – Piirid – Ilmselt asjakohatud küsimused ja oletuslikud küsimused, mis on esitatud kontekstis, mis välistab tarviliku vastuse – Küsimused, mis ei ole põhikohtuasja esemega seotud (ELTL artikkel 267)*

(vt punktid 57–60)

Kokkuvõte

Euroopa Kohus lahendas 28. märtsi 2019. aasta kohtuotsuses Cogeco Communications (C-637/17) eelotsusetaotluse, mis käsitles direktiivi 2014/104 teatavate eeskirjade kohta, millega reguleeritakse liikmesriikide õiguse kohaseid kahju hüvitamise hagisid liikmesriikide ja Euroopa Liidu konkurentsioiguse sätete rikkumise korral¹, ELTL artiklit 102 ning võrdväärse ja tõhususe põhimõtet. Põhikohtuasi puudutab hagi, millega palutakse hüvitada kahju, mille äriühing Sport TV Portugal SA on oma konkurentsivastase tegevusega Cogeco Communications Inc-le tekitanud. Hagi esitati 27. veebruaril 2015 pärast konkurentsiasutuse otsust, millega Sport TV Portugalile määrati trahv oma turgu valitseva seisundi kuritarvitamise eest *premium*-spordikanalite turul ajavahemikus 2006–2011.

Lepinguvälist vastutust reguleerivas Portugali õiguses, mis on põhikohtuasjas kohaldatav, on siiski ette nähtud kolmeaastane aegumistähtaeg, mis Sport TV Portugali sõnul hakkas kulgema kohe, kui Cogeco Communicationsil oli kogu vajalik teave, et hinnata, kas tal on õigus kahjuhüvitisele või mitte, ning sel juhul on hagi käesolevas asjas aegunud. Direktiiv 2014/104 sisaldab aga muu hulgas sätteid, mis reguleerivad konkurentsioiguse rikkumisest tuleneva kahju hüvitamise nõuete aegumist, kuid seda ei olnud hagi esitamise ajaks Portugali õiguskorda veel üle võetud. Kuna vaidluse lahendus sõltub seega direktiivi 2014/104 kohaldatavusest, esitas eelotsusetaotluse esitanud kohus selle kohta eelotsusetaotluse.

Direktiivi 2014/104 ajalise kohaldatavuse kohta leidis Euroopa Kohus, et kui liikmesriigid on otsustanud, et direktiivi menetlusnormide ülevõtmiseks kehtestatud riigisisese õiguskorra sätteid ei kohaldata enne riigisiseste sätete jõustumise kuupäeva esitatud kahju hüvitamise hagide suhtes, siis pärast 26. detsembrit 2014, kuid enne direktiivi ülevõtmise tähtaja möödumist esitatud hagide suhtes kehtivad endiselt üksnes riigisisese menetlusnormid, mis olid jõus juba enne direktiivi ülevõtmist. Seda enam kehtib see riigisiseste sätete suhtes, mille liikmesriigid on direktiivi 2014/104 artikli 21 alusel vastu võtnud direktiivi materiaalõigusnormide järgimiseks, kuivõrd direktiivi artikli 22 lõike 1 sõnastusest nähtuvalt ei kohaldata selliseid riigisiseseid sätteid tagasiulatuvalt. Neil asjaoludel asus Euroopa Kohus seisukohale, et direktiivi 2014/104 tuleb tõlgendada nii, et see ei ole põhikohtuasjas kohaldatav.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. novembri 2014. aasta direktiiv 2014/104/EL teatavate eeskirjade kohta, millega reguleeritakse liikmesriikide õiguse kohaseid kahju hüvitamise hagisid liikmesriikide ja Euroopa Liidu konkurentsioiguse sätete rikkumise korral (ELT 2014, L 349, lk 1; edaspidi „direktiiv 2014/104“).

Seega, kuna konkurentsioiguse rikkumisega tekitatud kahju hüvitamise hagide valdkonnas puuduvad liidu õigusnormid, tuleb iga liikmesriigi sisemise õiguskorraga kehtestada kord, mille kohaselt saab teostada õigust nõuda niisuguse kahju hüvitamist, mis on tekkinud turgu valitseva seisundi kuritarvitamise tõttu, sh aegumistähtaegu reguleerivad normid, järgides sealjuures võrdväarsuse ja tõhususe põhimõtet. Need normid ei või kahjustada ELTL artikli 102 tõhusat kohaldamist.

Sellega seoses tuleb arvesse võtta konkurentsiasjade eripära ja täpsemalt asjaolu, et liidu konkurentsioiguse rikkumisega tekitatud kahju hüvitamise hagi esitamine nõuab reeglina keerulist faktilist ja majanduslikku analüüsi.

Tõhususe põhimõtet kohaldades asus Euroopa Kohus seisukohale, et kui aegumistähtaeg, mis hakkab kulgema enne nende menetluste lõppu, mille tulemusel teeb liikmesriigi konkurentsiasutus või kaebust läbi vaatav kohus lõpliku otsuse, on võrreldes nende menetluste kestusega liiga lühike ning seda ei saa selliste menetluste ajaks peatada ega katkestada, ei ole välistatud, et see aegumistähtaeg lõpeb isegi enne, kui nimetatud menetlused on lõpetatud. Seega võib niisugune tähtaeg muuta praktikas võimatuks või ülemäära keeruliseks teostada õigust esitada kahju hüvitamise hagi lõpliku otsuse alusel, millega on tuvastatud liidu konkurentsieeskirjade rikkumine. Seetõttu leidis Euroopa Kohus, et ELTL artiklit 102 ja tõhususe põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisised õigusnormid, milles on ette nähtud selline aegumistähtaeg.